

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

AIELO DE MALFERIT

LA VALL D'ALBAIDA

ACADE
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA

AJUNTAMENT
D'AIELO DE MALFERIT

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

RECULL I TEXT
Alícia Boluda i Albinyana

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia

Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Aielo de Malferit, 94

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Aielo de Malferit

ISBN: 84-482-4449-4

Depòsit legal: V-4349-2006

Impressió: Gràfiques Vimar, SL

www.avl.gva.es

AIELO DE MALFERIT

Al nord-oest de la Vall d'Albaida, a 267 metres d'altitud i amb una superfície total de 27,08 km², se situa Aielo de Malferit. La serra Grossa abraça este municipi delimitat al sud pel riu Clariano. Podem trobar nombrosos paratges muntanyencs formats per boscs de pins i carrasques, i diverses altures importants com l'alt de Tormo (799 m), principal elevació, l'alt del Cabeço Gros (795 m) o el Teleraco (727 m), també anomenat pic d'Eixea. Destaquen per la seua longitud el barranc del Juncar i el barranc de Serrans, que pràcticament travessen el terme.

La població àrab va deixar una forta empremta en estes terres. En el segle XVII es va produir la repoblació cristiana del terme després de l'expulsió dels moriscs, dictada per Felip III. Sobre l'origen del nom *Aielo* hi ha una interpretació que el relaciona amb el nom àrab de l'argelaga: *yâlâqa*; una segona que el fa procedir de l'ètim ibero-basc *aial*, referit a la mateixa planta, i una tercera que li atribueix l'ètim AGELUM, amb el significat de 'bancalet xicotet'. El senyoriu d'Aielo va ser concedit a Francesc de Malferit l'any 1445 i va adquirir la denominació que hui coneixem: *Aielo de Malferit*. L'any 1690 fou concedit el títol de marquès a Francesc Roca i Ripoll. La vinculació nobiliària va deixar una forta empremta, com prova el topònim *serra del Marqués*. Durant el segle XV es va construir l'anomenat *palau del Marqués*. L'edifici va passar a ser més tard propietat de la família Roca, i va ser remodelat en el segle XVIII. El palau va pertànyer a la família Mercader durant tot el segle XIX, època que li donà el definitiu estil neoclàssic que conserva. Les ermites de Sant Miquel i Sant Joaquim i l'església dedicada a Sant Pere també mantenen l'estil del segle XVIII.

A esta mateixa època es remunta la tradició encara vigent de destil·lar alcohol. Hui l'economia del municipi es basa en una indústria molt diversa, de la qual destaca el sector tèxtil, incorporat en els anys seixanta, i el del vidre, en els huitanta. La fabricació de productes de vímet i l'apicultura són activitats tradicionals, però en retrocés. La població actual és de 4.320 habitants.

Especial importància històrica va tindre la producció de vinya fins al 1910, quan es va produir la crisi del sector a causa de la fil·loxera, però l'activitat del camp no ha deixat d'estar vinculada a este cultiu, i s'ha dedicat posteriorment a vivers, barbat, vara i empelt. El terreny s'ha cultivat tradicionalment en horts de secà, principalment albercoc, bresquilla, olivera i garrofer, encara que es conserva una extensió de regadiu corresponent a les hortes Nova i Vella.

ELEMENTS FÍSICS

Orografia i paratges

Alt de la Penya de la Vaca
Alt de la Savina
Alt de la Solana
Alt de Tormo
Alt del Carregador Fondo
Alt del Flare
Alt del Paller
Bancalets Rojos
Cabeço Gros
Cova de Canet
Coveta del Desastre
el Cabeço
el Galliner
el Paller Alt
el Paller Xicotet
el Racó de Corta
el Racó de Sarró
el Racó de Visedo
el Teleraco (o Pic d'Eixea)
els Pins Rodenos
Esgarracalces

Foieta de Bleda
Foieta del Notari
l'Ataüt
l'Estret
l'Ombria
la Ferradura
la Serratella
la Solana
Lloma de Bleda
Lloma de Purçons
Lloma Verda (o Lloma Llarga)
Penya Mira
Punta del Bessó
Puntal de la Serp
Puntal del Roig
Puntal Llarg
Serra del Marqués
Serra Grossa
Tossal de Polsós
Tossal Redó

Hidrografia natural

Barranc d'Avalls
Barranc de Bonavista
Barranc de Candell
Barranc de la Caseta d'Ortiz
Barranc de la Penya Mira
Barranc de la Serratella
Barranc de la Sima
Barranc de Penya Roja
Barranc de Penyalba
Barranc de Sant Joan
Barranc de Serrans

Barranc del Bessó
Barranc del Carrascal
Barranc del Galliner
Barranc del Juncar
Barranc del Puntal Llarg
Barranc dels Brulls
el Darrer Barranc
els Brulls
Font de Conilla
Font de Jeroni
Font de l'Atjar

Font de la Cascarra
Font de Quicoira

Pou Nou
Riu Clariano

Hidrografia artificial

Alcavó del Sereno
Bassa de Cairent
la Muleta

Pouet de Miralles
Séquia Ampla

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Aielo de Malferit
Casa de Bonavista
Casa de Cairent
Casa de Calistra
Casa de Colomer
Casa de la Por
Casa de la Sénia
Casa de Purçons
Casa de Sancho
Casa del Calvari
Casa del Maset

Casa del Panader
Caseta d'Ortiz
Caseta de Boja
Casetes de la Cascarra
Casetes de Quicoira
Casetes del Ranxo
Corral de Capot
Corral de Cigala
Corral de Miquel
Corral de Mompó
Corral de Perolero

Partides

el Carrascal
el Cóp
el Dilluns
el Dimecres
el Divendres
el Malpasset
el Maset
el Xopero

l'Alameda
l'Alqueria Vella
l'Horta
l'Horta Nova
l'Horta Vella
la Planeta
la Sisanya

Vies de comunicació

Camí de Cairent
Camí de l'Alqueria Vella
Camí de l'Olleria
Camí de l'Ombria
Camí de la Foia Redona
Camí de la Fonteta de Jeroni
Camí de la Serratella
Camí de la Sisanya
Camí de Montesa
Camí de Vallada
Camí del Calvari

Camí del Divendres
Camí del Molí
Camí del Palleret
Camí del Riu
Camí del Xopero
Carretera d'Albaida
Carretera de Moixent
Pont d'Aielo
Pont de l'Arcada
Pont de Serrans
Senda dels Llenyaters

Altres llocs d'interés

Ermita del Calvari
Molí d'Allà Baix
Molí Propet

Molló de les Mentires
Molló Final
Polígon Industrial El Xopero

Elements físics

- Capital de municipi
- Carretera
- Riu
- Barranc
- Séquia
- Lloma, muntanya
- Pic, punta
- Font
- Pou
- Bassa
- Cova

SERRA

TERME DE VALLADA

TERME DE CANALS

TERME DE MONTESA

TERME DE L'OLLERIA

Aielo de Malferit

TERME D'ALBAIDA

TERME D'AGULLENT

TERME D'ONTINYENT

